

Naujienu Antroji Dalis

NR. 814

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXII METAI

KAZYS BORUTA

SUSIMASTYMAS APIE AMŽINASTĮ

Po nevykusios kelionės į amžinastį, sugrįžau atgal į Vilniaus senamiestį, kur apsigyvenau naujo namo bute su žemom lubom kaip karste, o pro langus lindo lyg šmėklos senos sinagogos griuvėsių pamėklės.

Tą pirmą nemigos naktį man pasivaideno, tarsi atgijo seni kvartalai ir sena sinagoga atsistojo, o ant jos žydro balkono vėl sėdi rabinas Gaonas.

— Rebe Gaonai! — tariau. — Aš labai atsiprašau, jei sutrukdysiu jums mąstyti apie amžinybę, bet labai norėčiau pasikalbėti apie Maimonido filosofiją, kuri man senai neduoda ramybės.

Pirmą kartą su ja susidūriau po karo, kai vienas nuvargęs žydas, perėjęs per visus mirties lagerius ir neišrūkęs pro krematoriumaus kamina, rūsyje į kampa nusigrėžęs, graudžiai barakatinavo, nes manė, kad per stebuklą tik vienas žydas pasaulyje išlikęs, ir apraudojo savo tautos likimą.

Tada mudu išsikalbėjome apie Maimonido filosofiją, kad žmogus ne už savo kaltę, bet už visą tautą ir jos istoriją kenčia. Aš pats ne kartą taip galvojau, tiktai nenorėjau tikėti. — Būk malonus, rebe Gaonai, juk tu esi išminties bokštas, pasakyti: argi tai gali būti teisybė?

Susimąstęs Gaonas man nieko neatsakė, tiktai įnikęs į storą talmudo knygą, liūdnai galvą palingavo ir nusigrėžė į savo amžinybę.

O aš vėl atsidūriau naujo namo bute kaip karste su neišspręsta mįsle: — už ką žmogus, tautos, visa žmonija

J. SKTN. L. KNOPFMILERIS

GRAFAS F. LUCKNER — KARO LAIVYNO KARININKAS, BURIUOTOJAS

Iš Svedijos atėjo liūdna žinia ne tik Vokietijos, bet ir viso pasaulio buriuotojams apie grafo Lucknerio mirtį.

Nors grafas Luckner ir nebuvo aplankęs Lietuvos, bet daugelis mūsų, vandens sporto mėgėjų, yra skaitę jo rašytas knygas, kurios kiekvieną jaunuolį užkrečia jūrininkystės ir buriavimo svajonėmis.

Čia noriu trumpais bruožais pasidalinti su keliais grafo Luckner pergyvenimais, kurių jis turėjo labai daug, ir tuo pačiu suteikti skaitytojams žinių apie jo spalvingą gyvenimą.

Gimė 1881 metais birželio mėn. 9 d. Dresdene. Nuo pat gimimo dienos buvo silpnutis, ir daktaras ne kartą sakęs jo motinai, kad vargšelis, tur būt, neilgai gyvens. Girdi, — per daug nelūdėkite, jei vieną gražių dienelę vaikelis mirs. Bet daktaro pranašavimai neišsipildė, — motinos dėmesys ir pasišventimas kūdikiui, meilė slaugyme, nugalėjo visas silpnybes ir sunkumus ir iš silpno mažičio vaikučio užaugo vyras, kuris net J. A. Valstybių telefono knyga suplėšydavo.

Neturėdamas didelio patraukimo mokyklai ir mokslui, 1894 metais, vos 13 metų amžiaus, slapta apleidžia tėvelių namus ir išvyksta į Hamburgą.

Hamburge jis nori pakliūti į burlaivį, pamatyti pasaulį ir — kas svarbiausia — J. A. Valstybėse Buffalo Bill. Kai vieną gražių dienų jis prisistato vienam burlaivio kapitonui ir tas jį klausia, koks jo vardas ir pavardė, savaime aišku jaunuolis atsako: "Graf Luckner".

Kapitono atsakymas buvo — "man grafų nereikia". Taigi, jo pirmas bandymas pakliūti į burlaivį nepasisekė. Bet štai vienas senas jūrininkas duoda jam gerą patarimą, esą, visų pirma pakleisk pavardę, nesakyk, kad esi grafas. Jaunas grafas vėl randa burlaivį vardu "Niobe". Prisistato kapitonui, pasisako, kad esąs Phylax Ludicke. Ludicke buvo jo mamytės mergaitinė pavardė.

"Niobe" buvo rusų burlaivis ir jos kapitonas buvo tikrai ne švelni ir maloni asmenybė. Ir

čia jaunas grafas pradėjo savo pirmus "žingsnius" jūrininkystėje ir laivininkystėje.

Anais laikais nelengvas buvo jūrininkų gyvenimas, tad grafiui Luckneriui teko pergyventi visus sunkumus ir skausmus.

Vienoje iš kelionių Jamaikos saloje su sulaužyta koja buvo paguldytas į ligoninę. Aišku, laivas jo nelaukė, kol jam koja sugis.

Sugijus kojai, išleistas iš ligoninės, jaunas grafas nuėjo į uostą ieškoti darbo ir galimumo grįžti į Vokietiją.

Koks buvo jo didelis nustebimas, kai jis uoste pamatė vokiečių karo laivą "Panther'ą". Kupinas džiaugsmo ir pasitikėjimo, kad štai po tiek laiko vėl turėsias progos pakalbėti tėvų kalba, išgirsti vieną antrą švelnų žodelį ir — kas žino — gal malonų sutikimą.

Bet koks buvo jaunuolio nusivylimas, kai vienas iš karininkų pasakė sargybiniui: "Pašalink tą driskių nuo laivo".

Tai buvo skaudu ir liūdna.

Vėliau, jau būdamas Kaizerio laivyno karininku, viename jūrų karininkų pobūvyje jis papasakojo šią istoriją. Daugeliui karininkų tai nepatiko, bet Kaizeris, išgirdęs šią istoriją, paklausė grafą Lucknerį: "Ką jūs pasakytumėte, jeigu aš Jus pasiskirčiau šio laivo kapitonu". Pasiūlymą grafas Luckneris priėmė. Vėliau jis rašė: "Aš ne kartą apsilankęs baltą išėiginę uniformą vaikščiojau laivo deniu, laukdamas, kad pamatysiu kokį vargšą jūrininką, tautietį, kurį nuoširdžiai priimčiau į laivą ir pavaiščiau, nes tėviškės liūdesį tik tie gali suprasti, kurie yra ilgai atskirti nuo savo tėvynės".

Daug pergyvenęs grafas Luckner turėjo daug ką papasakoti, ir jau vėliau, atlikdamas savo karinę tarnybą įvairiuose dideliuose karo laivuose, visuomet kur tik būdavo kaizerio apsilankymas laivuose, grafas Luckner visada buvo kviečiamas kaip svečias, o kai kada net kaip iškilmių pravedimo vadovas.

Atlikdamas minėtas pareigas, jis ne kartą pridarydavo ir daug

(Nukelta į 2 psl.)

baisias kančias kenčia ir niekad jos nesibaigia?

Pavasarij norėjau dar kartą su Gaonu apie tai pakalbėti, bet ten, kur buvo griuvėsiai, žiūriu — vaikai žaidžia. Gal taip ir reikia. Gal jie ir yra amžinastis, ir per juos atgis senamiestis.

Jakavičiaus ir Barzduko kalendoriai

Rašo L. BARTUS

Caro laikais Liudas Jakavičius Rygoje leisdavo ūkiškus ir juokų kalendorius. Šioj literatūros šakoj jis darbavosi ir nepriklausomos Lietuvos laikais šiauliuose gyvendamas.

Nebuvo ūkininkas, bet labai gerą "Ūkininko kalendorių" Jakavičius sudarydavo, vienas pats prirašydavo. Perkūniją, lietu ar giedrą pranašaudavo, kokius ir kada darbus pradėti lyg geriausias agronomas patardavo.

L. Jakavičiaus pėdomis patraukė St. Barzdukas: nors ir nebūdamas jaunas, parašė 1966 "Jaunimo metų kalendorių".

Skirtumas: Jakavičius visiems savo kalendorius girdavo ir siūlydavo pirkti — savo darbo nepikdavo; St. Barzdukas sakosi darbą atlikęs netobulai — pats savo darbą peikia.

Netobulą ("mokliškai" pasakytume — diletantišką) St. Barzduko surašytą kalendorių išleido Pasaulio Liet. Bendruomenės Valdyba, Cleveland, Ohio. Pardavinėja spaudos prekybininkai ir jaunimo metų veikėjai.

GRAFAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

juoko. Pvz., vienais metais Vokietiją aplankė Italijos karalius Ubertas. Grafiui Luckneriui buvo pavesta pajvairstinti priėmimą. Dieną prieš tai, išvykęs į miestą, jis prisipirko daug vienos spalvos šilkinų nosinaičių savo programai.

Sekancią dieną prie stalo, pajvairstinimui programos, grafas Luckner kaiserui ir karaliui Umberto pradėjo rodyti savo šposelius. Padėjęs ant delno kiaušinių, uždengė jį pirktom šilkinėm nosinaitėm. Pasakęs "hokuspokus", pakėlė nosinaitę. Kiaušinis buvo dingęs. Tai visiems patiko. Kaizeris paprašęs ką nors panašaus pakartoti. Ir vėl grafas Luckneris, pamojavęs nosinaitę ore ir tarė vėl žodžius "hokuspokus". Nosinaitė dingo. Vėliau grafas Luckneris kreipėsi į kaizerį: "Jūs denybe, gal malonėtumėt dešinėje švarko pusės kišenėje dingusių nosinaitę išimti". Kaizeris tikrai rado savo švarko dingusių nosinaitę. Kaizeris tiek buvo patenkintas, kad paprašė dar kartą pakartoti. Šį kartą grafas Luckneris vėl pamosikavo nosinaitę ore ir šį kartą kreipėsi į Italijos karalių, kad dingusių nosinaitę ištrauktų iš vidurinės savo uniformos kišenės. Čia, žinoma, darbas nebuvo lengvas, nes Italijos karalius buvo gusaro uniformoje. Ir kai krūtinė yra papuošta įvairiais uniforminiais šniūrais, tai lengva buvo viską atsegti ir iš vidurinės kišenės ištraukti šilkinę nosinaitę.

Nuo to laiko grafą Lucknerį vadindavo "burtininku". Bet buvo ir nemalonių momentų dėl magiškų triukų. Vienas karininkas iš tų vaišių išvažiavo pas žmoną. Koks buvo žmonos nu-

Kas per priežastys vertė St. Barzduką kibti į kalendoriaus paruošimo darbą, jei jis pats žinosi negalės darbo tobulai atlikti? Noras pačiam viską aprėpti — redaktoriauti? Ar jau nebėra bendruomenėje kitų raštingų, kad ir ne jaunų, dallesnio skonio žmonių? Ką veikia vicepirmininkas švietimo reikalams?

Valdybos nario p. Nasvyčio studija perskaityta Detroito posėdyje, St. Barzduko paruoštas kalendorius yra puikūs pavyzdžiai, kokiais "svarbiais" darbais bendruomenės veikėjai užimti ir tas paaiškina, kodėl bendruomenės kultūrinis darbas silpnas.

Pagirtinas betgi Pasaulio Liet. Bendruomenės Valdybos vykdomasis vicepirmininkas St. Barzdukas, kad jis sudarė naujovišką švenčių sąrašą ir jaunimo kalendoriuje išspausdino.

Mat, ir senieji nebeatsimena: kada Pelenų diena, kada didieji — ketvirtadienis ir penktadienis (Nukeliai 3 psi.)

stebimas, kai vyro uniformoje rado šilkinę moters nosinaitę. Kaip tas vargšas karininkas bandė pasiaiškinti ir įrodyti, kad čia grafo Lucknerio šposelis, žmona nepatikėjo. Na, o grafiui Luckneriui vėliau teko išgirsti "pamokslą" nuo minėto karininko. Aišku, jam visi šitie šposeliai nebūtų pasisekę, jei jis savo geru gyvenimu ne tik su karininkais, bet ir su eiliniaus jūrininkais nebūtų turėjęs gerų draugiškų ryšių. Jo ryšiai ypač buvo geri su karalių ir karininkų tarnautojais, kurie ir paslėpdavo minėtas nosinaites išėiginėse minėtų asmenų uniformose.

Pirmojo pasaulinio karo metu grafas Luckner gavo burlaivį, kuris buvo ginkluotas ir gražiai užmaskuotas. Jo uždavinys buvo gaudyti pavienius laivus vandenynuose ir juos skandinti. Tačiau, nežiūrint, kokį vardą duosi burlaiviui, jis atviroje jūroje bus sustabdytas, gal peržiūrėtas. Taigi, bent koks svetimos valstybės burlaivis gali išsukti įtarimą, juo labiau, kad visų laivų vardai yra Londone karo ministerijoje registruoti ir žinomi. Ir čia grafas Luckner laimingai sutapimu duoda savo laivui "Irmos" vardą. Atėjo jo išplaukimo diena. Atviroje jūroje anglai pastebėję burlaivį sustabdė ir peržiūrėjo bei radijo bangomis "Irmos" vardą perdavė į Londoną. Ir čia likimas buvo grafo Lucknerio pusėje. Radijo telegrafistas, kuris priėmė "Irmos" vardą, galvoja, kad kas nors su juo krečia šposus ir klausia, kaip yra "Irma", jo sužieduotinė. Atsakymas buvo — "Irma" O. K.

Tokiu būdu grafas Luckner su savo burlaiviui pralaužė anglių karo laivų blokadą. Bet visą šią istoriją jis sužinojo tik po karo, kai jam teko susipažinti su kapitonu to karo laivo, kuris jį sulaukė ir peržiūrėjo.

Ir taip maskuotas burlaivis

"Irma" karo metu paskandino turto sumoje penkių milijonų svarų. Anglai buvo nustebinti ir kartu gerbė vyrą, kuris su burlaiviui tokius dalykus galėjo atlikti.

Laikė vieno grafo Lucknerio priėmimo Anglijoje karo laive "Glasgow", kai admiras sveikinimo kalboje užklusė kapitoną Hollandą, ar jis šiandien nepamailėstauja, kad paleido "Irmą" ir palinkėjo jai gerą vėją, Holandas atsakė: "Ponas admiras, iš visų jūrinių pranešimų yra aiškiai matyti vieno žmogaus neapsakomi gabumai vesti burlaivį ir naikinti kitų laivus. Visą tai galima buvo padaryti tik prisilaikant šimtmetinės jūrinių tradicijų ir įrodyti pasauliui, kad, nežiūrint moderniškios technikos ir visų patobulinimų, štai žmogus su burlaiviui galėjo pridaryti visiems tiek galvosūkių ir rūpesčių. Ponas admiras, aš esu vienas atsakingas už savo laiku mano sprendimus, ir jeigu aš tuomet "Irmą" būčiau sulaukęs, šiandien mes neturėtumėm progos pagerbti tą, kuris tiek romantikos atnešė į "šį karą".

Grafas Luckner pasižymėjo ne tik nepaprastu gabumu jūrininkystėje, bet taip pat ir kaip kapitonas žmoniškume, pamant nelaisvėn kitų laivų igulas. Jo pirmas rūpestis visuomet buvo svetimų laivų igulos.

Hitleris perėmęs valdžios vairą į savo rankas, grafą Lucknerį kaip įžymų asmenį Vokietijoje panaudojo naciškai propagandai. Įsitikinęs, kad viskas, kas Vokietijoje daroma, veda ne prie taikingo ir gražaus tautų gyvenimo, bet prie naujo karo, Grafas Luckner atsisakė nuo visų jam daromų pasiūlymų ir nesutiko būti propagandos įrankiu. Pasekmė buvo liūdna: vieną gražią dieną jo gražus burlaivis Hamburgo uoste dėl nežinomų priežasčių gaisro buvo sunaikintas.

Atėjo 1943 metai. Smarkūs bombonešių puolimai vyko virš didesniųjų Vokietijos miestų. Tuo laiku grafas Luckner buvo Berlyne. Po vieno tokio Berlyno bombardavimo, jis skubėjo surasti savo draugus, bijodamas, kad kas nors blogo su jais neatsitiktų.

Žygiuodamas per išbombarduotas Berlyno gatves, sustojęs prie vieno išbombarduoto namo paklausė, ar kas liko gyvas. Vienas iš ten buvusių parodė jam lavonus, kurie buvo atkasti iš griuvėsių. Parodė taip pat popierius ir pasus atrastųjų. Pažiūrėjęs į pasą sužinojo, kad tai viena jauna graži moteris, vardu Frieda Schaefer. Kažin kaip instinktyviai pasą įsikišo į kišenę. Toliau einant staigiai pajuto kaip moteris paėmė jį už rankos ir tyliu balseliu pasakė: "Nesustokite ir eikite toliau, padėkite man, prašau Jus".

Tos moters jis nepažino, todėl buvo nustebintas. Todėl jos prašymą išpildė. Toliau einant moteris prisipažino, kad esanti žydė, kad visi jos šeimos nariai ir giminės jau yra išvežti, o dabar ir jos iešką. Suspaudęs kumštį apsiausto kišenėje, grafas Luckner užtiko pasą, kuri buvo gavęs prie išbombarduoto

namo. Tuoj perdavė tą pasą žydei ir pasakė, kad nuo šios dienos ji esanti Frau Schaefer. Vėliau ją apgyvendino pas savo gerą pažįstamą, kurio name SS buvo įsirengę savo būstinę. Jo nuomone, tai buvo jai saugiausia vieta, kas vėliau ir pasitvirtino.

Daug metų praėjo ir štai grafas Luckner atvyksta į JAV vėl su paskaitom padėti badaujančioms Vokietijos gyventojams, o taip pat atnaujinti ryšius su senais draugais, gauti naujų draugų ne tik sau, bet ir pokarinei Vokietijai.

Jo pirma paskaita įvyksta šv. Povilo Bažnyčioje New Yorke. Bažnyčia pilna draugų ir smalsuolių. Ką naujo ir įdomaus gali pasakyti grafas Luckner. Ir jo žodžiai skambėjo: "Užmirškite neapykantą ir tegu jūsų širdyse būna vietos meilei. Tik tokiu būdu kiekvienas gali prisidėti prie taikos išlaikymo".

Po ilgos prakalbos žmonių nervai neišlaikė ir karštu plojimu padėkojo jam už jo prakalbą. Su džiaugsmu ir nujautimu, kad vėl pralaužta yra užtvara ir jo tėvynei bus padėta, pamažu jis ėjo prie išėjimo iš bažnyčios. Staiga viena moteris atsiklaupusi sušuko: "Mano gyvybės išgelbėtojas".

Grafiui Luckneriui tai buvo staigmena. Pasilenkęs pakėlė moterį ir pamatė jos akyse ašaras. Jis paklausė:

"Ar mes esame pažįstami.

"Aš esu Frieda Schaefer".

Žmonių minia juos apsupusi ir laukė paaiškinimo.

Kai grafas Luckner norėjo pasakyti, kad tokios pavardės niekuomet negirdėjęs, staiga jam prisiminė Berlynas.

Žmonių minia nekantravo ir klausinėjo, kas atsitiko, kaip įvyko. Grafas Luckner apie tai rašo:

"Kaip apsvaigęs su savo išgelbėtoja turėjau vėl grįžti į bažnyčią. Visi vėl susėdo. Kukliais žodžiais Frieda Schaefer pradėjo pasakoti, kas įvyko Berlyne, kaip ji vėliau su Frieda Schaefer pasu pakliuvo į neutralią valstybę ir iš ten pasiekė laimingai JAV.

Žmonių minios plojimams nebuvo galo. Mes dar kartą vienas kitam nuoširdžiai paspaudėme rankas. Frieda Schaefer kaip koks palaiminimas atėjo iš dangaus. Frieda Schaefer tuo pačiu laiku buvo apsedusi ir priklusė vienai iš įtakingiausių šeimų New Yorke. Po šito įvykio man durys buvo visur atdaros, visur mane kvietė ir visi norėjo žinoti apie padėtį Vokietijoje.

"Aš mielai noru norėčiau sulaukti šimto penkiolikos metų amžiaus, kad galėčiau žmonijos ir taikos labai dirbti. Pagrindė visi nori gyventi taikoje, laimėje ir be baimės. Ir jeigu kas tuo netiki, tegul paklausia jauną motiną apie jos pageidavimus savo vaikučiumi. Tada mažiausi abejojimai dings".

Ir tai žmonija nustojo kovotojo už taiką, meilę ir susipratimą. Buriuotojai nustojo rašytojo, kuris savo pergyvenimais jūroje uždega tą meilę jūrai, jūrininkystei ir gražiams ryšiams tarp visų pasaulio buriuotojų.

MANO ATSIMINIMAI

I. GUTAUSKAS, Anglija

(Tęsinys)

Liepojaus gimnazijoje dėstomoji kalba seniau prieš mano įstojimą buvo vokiečių, bet vėliau jau visi dalykai buvo dėstomi rusų kalba. Direktorius tebebuvo dar iš senų laikų vokiečių Volgemut. Be to, ir mokytojų keli vokiečiai, kurie dėstė vokiečių ir lotynų kalbas. Gimnazijos inspektoriai, o taip pat rusų kalbos, istorijos mokytojai buvo rusai. Kai prieš 1905 m. direktorius išėjo į pensiją, tai į jo vietą buvo skiriami rusai. Prancūzų kalbos mokytojas buvo mažiukas Kelson. Jo klasėse darbas ėjo sklandžiai. Vokiečių kalbą ir geografiją žemesnėse klasėse dėstė vokiečiai Schoen. Papilovas buvo rusų kalbos mokytojas. Tai gimnazijos perkūnija, nors ir niekuomet negriaudžia. Gimnazijos inspektorių buvo Smiriaginas — mokinių pramintas čiorny — Juodasis. Jis mokiniams buvo siaubas; gerai dėstė, bet mokinius plaute piové ir šiaip jau griežtai laikė, be to, uolus mąskolintojas. Ne be reikalo 1905 m. pavasarį mokiniai vieną dieną, išėję po pamokų iš klasių, rado ant cementinių grindų kordory didėlėmis raidėmis užrašą: "Doloj Smiriaginą (šalin Smiriaginą). Memento mori". Man esant antroje klasėje lotynų kalbą dėstė Švanbergis. Jis pagarsėjo žemesnėse klasėse kaip dvejetukų baubas.

Gimnaziją lankė įvairių rusų valdininkų, teisėjų, o taip pat įvairių tarnautojų ir šiaip paprastų žmonių vaikai (rusų, vokiečių, lietuvių lenkų ir latvių tautybių).

Mūsų mokytojai savo darbe mokykloje stropiai laikėsi programos, prie jos nepridėdami nė skatiko. Jei kas rūpėjo daugiau žinoti, galėjome pasipildyti skaitydami.

Mokiniai žemesnėse klasėse be tautybės skirtumo paprastai kalbėdavosi savo tarpe rusų kalba.

Ne tik vasaros atostogas, bet ir Kalėdų bei Velykų praleisdavau tėviškėje. Kai atvažiuodavau į Anykščius, jau rasdavau belaukiantį stotį tėvelį arba dėdę Antaną su bėriuku, atvažiuojusį mane parsivežti. Tada akys nušvisdavo iš džiaugsmo, o parvažiavęs namo pas tėvus pajusdavau tokią malonę artima šeimos atmosferą, kad džiaugsmui nebūdavo galo.

Parvažiavęs į namus vasaros atostogų iš pirmos dienos gimnazisto uniformą pakabindavau į spintą, pusbačius numesdavau pasuolin ir vienmarškinis pasinerdavau į taip mano pasilgtą aplinką. Pasinerdavau visas. Viskas čia buvo įprasta ir tiek įdomu. Ilgtai kalbėdavau su motina. Visų pirma apžiūrėdavau, kas per metus namie atsirado nauja. Aplankydavau arklius, su visais pasisveikindamas; ypatingą dėmesį skyriau jaunam prieaugliui. Aplankydavau jau nužydėjusiomis varpo-

mis bangavusį rugių lauką. Kai vakare pargindavo iš pūdymo pusiau alkaną bandą, ir čia beveik visi buvo seni pažįstami.

Tuojuo po šv. Antano, po birželio mėnesio 13 d. prasidėjo šienapiūtė. Šienaujant kluonus ir parugės pievas, ji užtruko porą savaitių. Man reikėjo šieną vartyti, išdžiovintas ir suimtas pagrėbstyti, daržinėn suvežtą minti. Nėra malonesnio laiko kaip pirmoji šienapiūtė. Vis šviežio šieno kraunama daržinė man buvo per visą vasarą karališkasis miegamasis. Pažadindavo iš miego arba daržinėje po stogo kraiku susikrovusi lizdą kregždutė, arba mama, kai jai būdavo metas nešti "sniedanė" lauke darbininkams.

Po šienapiūtės mėslavežys. Turėjau varinėti arklius; su pilnais mėšlo vežimais — laukan, su tuščiais — namo.

Kol vyrai mėslą pūdyje apardavo, man tekdavo pats nuobodžiausias iš visų darbų — ganyti arklius.

Jau ir rugiapiūtė. Rugiapiūtė aukštačiuose mano kūdikystės dienomis buvo ir karščiausias darbymečio laikas. Tėvas ir motina iš anksto pasiruošdavo. Moterys iš anksto išsiskaldavo ir paruošdavo švairius baltinius sau ir vyrams. Per rugiapiūtę — žmonių kaip kermošiuje. Pilna linksmo klegesio piovéjų bare, per pusryčius, per

(Nukelta į 6 psl.)

JAKAVIČIAUS . . .

(Atkelta iš 2-ro psl.)

nis ar šeštadienis buvo šventės. O juk ir šeštinių ar Devintinių ir didžiausios katalikiškosios davatkos nebešvenčia — jei bosas paliepia, nuo aušros iki sutemos dolerį kala, viršvalandžius dirba.

Visų tų švenčių jaunimo metais įvairių tikybų lietuvių bendruomenei pristatymas bus didelis pasaulinės bendruomenės nuopelnas.

Tik vieną klaidą p. Barzdukas padarė: įveda į lietuvių bendruomenę Tėvo šventę, bet užmiršo jaunimui pasiūlyti šventi ir širdžių dieną — šv. Valentino dieną.

Periodinė lietuvių spauda — "Tai tautinės mūsų sąmonės ir sąžinės balsas, rodg mūsų uždavinius, pareigas, kelius". Šia St. Šalkausko, ateitininkų ideologo, citata St. Barzdukas pristato Jaunimo metų kalendoriaus vartotojams ir "Vienybę" iš Brooklyn, N. Y.

Perša jis tą savaitraštį, kaip bendrą mūsų spaudą, nors pati "Vienybė" yra pasigyrusi, jog ji yra išsiskyrusi iš bendrosios spaudos, o kartu su raudonųjų "Laisve" ir "Vilnimi" net ir parvergtoje Lietuvoje kartais kai kur viešai parodoma . . .

Jei St. Barzdukas nesugebėjo paminėti visas patriotines radijo valandėles, praleido kai kurias knygų leidyklas, tai iš kur toks palankumas "Vienybei"?

Literatūros metraštis "Antroji Pradalgė" supažindina skaitytoją su labai kūrybingais rašytojais. Vienas, be išėivijoje išleisčių knygų, jau ir Lietuvoje būves prirašęs bent šesetą knygų, kurių rankraščiai ten ir likę . . .

Maniau, kad tai didelis rašytojas, bet iš Jaunimo metų kalendoriaus sužinome ir apie dar didesnius: — produktyviausias K. S. Karpis, esąs apie 40 knygų parašęs!

Apgraibom St. Barzduko sudarytame Amerikos lietuvių rašytojų sąrašė nėra Broniaus Vargšo-Laucevičiaus, nėra Vinco Nagornoskio, kurio Živilė, duklė Karjoto, ne tik išėivijoje, bet ir Vilniuje buvo vaidinama. Šių dramaturgų kūryba anais laikais buvo reikšmingesnė negu šių dienų poeto šilelio.

O išėivijoje po šio karo tepradėjusį rašyti J. Gliudą St. Barzdukas pasendina ir įskiria į J. Jankaus, A. Vaičiulaičio, N. Mazalaitės eilės rašytojus, pradėjusius kurti Lietuvos nepriklausomybės laikais.

Gerai, kad St. Barzdukas primena šatrijos Raganą "Viktutės" apysaką parašius. Liet. Enciklopedija 34-me tome, 353 psl., apsirikusi žemaitę "Viktutės" autore vadina.

Kaip rezoliuciją praves

Liet. Bendruomenės Vyr. Taryba metinėje sesijoje Detroite priėmė rezoliuciją už rezoliucijos Senate pravedimą: "Prašom Rezoliucijoms Remti Komitetą pravesti rezoliuciją JAV-iy Senate" . . .

L. Valiukas, rezoliucijų komiteto prezidentas, "Dirvos" 50 numeryje paaikškina, kaip darbą atliks. Jis rašo: . . . "visi kongresmanai priėmė mūsų rezoliuciją 1965 metais. Priversime tai padaryti ir visus senatorius. Toliau, priversime krašto vyriausybę perkelti Lietuvos bylą į Jungtines Tautas ir ją ten puikiai apginti. Ambasadoriui Arthur Goldberg mes, JAV-iy piliečiai, mokame algą". . .

Mums atrodytu, jog rimtą darbą dirbant reiktų ir rimtai kalbėti — skaitytis su žodžiais.

O liečiant algų klausimą, be-rods, ir ponui Valiukui, kaip mokyklos mokytojui, alga mokama iš mokesčių. Gal jis susimiltų tik valdžią priversti, bet visai nenuversti. Priešingai — kas jam alga hemokės?

Protestai Romoj, šiluvos kopyčia Washingtone

"Romos lietuviai kunigai energingai reagavo prieš lenkų pretenzijas į Aušros Vartus", — pasklido žinia iš Kanados ir Amerikos katalikų spaudos.

Mums atrodo, kad Rymo kunigai be reikalo vargsta protestus rašydami, taip pat be reikalo besikiša ir Lietuvos atstovybė Vatikane. Amerikos lietuviai kunigai su tremtinių vyskupu Brizgiu ir su Lietuvos ministriū Kajecku atsisakė Aušros Vartų ir stato šiluvos kopyčia.

"Ostra Brama" arba Aušros Vartus lenkai pasiima, kaip nuo lietuvių katalikų atlikusius.

Vedę kunigai ir moterys

Vatikano suvažiavimas seniai pasibaigė, bet nutarimai ir projektai tebegvildenami.

"Laisvojoj Lietuvoj" O. Algmienienė išsiaiškino: panaikinus kunigams celibatą, vargu būtų įmanoma išpažintis, nes kiekvienas suabejos ar apsičiaivusiam kunigui bėra įmanomas pilnutinis dyvasinis gyvenimas. . .

Deja, pasaulis margas. Nevisi veinodai galvoja ir nevisi, kaip O. A., abejoja. "Keleivio" Tėvo ir Maikio filosofijos išvada be abejonių: ar kunigas bus vedęs ar nevedęs (vadinasi, apsičiaivęs ar tik apsimergavęs), nuo to tikintiesiems, o ypač jų dūšioms, nebus nei geriau nei blogiau.

Tik jei moterys, didesnių teisių bažnyčioje bereikalaudamos, stotų mišias laikyti, tai ir Maikio tėvas piketuotų. . .

◆
Kvailas, kas iš kvailo juokiasi.

◆
Ramiam liūne velniai veislasi.

◆
Dievui ir valdžiai į akis nelįsk — kai reiks, pašauks.

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdrau-tiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpa, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitala, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokeskis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

Kaip jaučiasi žmogus ryklio ryjamas

Nesavų nuotykių atsiminimai St. Petersburg Beach paplūdimyje

Nesuskaitytai daug žmonių yra atsidūrę plėšriųjų žuvų dantyse ir pilve, bet tikrai du išliko, kurie galėjo papasakoti, ką pergyveno žuvis dantyse ar viduriuose. Tai buvo Jonas, mitologinis žmogus, nusipelnęs amžino garso, nes buvo toks prikltus, kad banginis jį nurijęs, bet negalėdamas suvirškinti, jį trečią dieną vėl išspjovė lauk sveiką gyvą ir kaip nieku dėta.

Tas padavimas randamas žydų pasakose, vadinamose biblijomis; tiek neįtikėtinas, kad net airiai iš jo anekdotus kuria. Sykį vienas knygų leidėjas paklausė didžiojo airio satyriko Bernardo Shaw, kaip jis sau aiškina tokį faktą, kad Jonas banginio pilve tiek ilgai galėjo gyvas išbūti?

“Aš irgi negalėčiau to pasakyti”, atsakė Shaw, matydamas, kad anas nori jį išjuokti, dėl to pridūrė, “bet lukterėkite, kai aš nueisiu į dangų, aš Joną asmeniškai paklausiu”.

“O gal Jonas nėra danguje”, — abejojo leidėjas.

“Tuomet tamsta pats galėsi jį pasiklausti!” — atsakė Bernardas Shaw.

Sportas bendrai, o žvejojimo sportas ypač yra vyriškas darbas. Kad lietuviai senovėje yra buvę pajūrių gyventojai, rodo faktas, kad vienam angliškam žodžiui fishing jie turi bent kelis žodžius: žuvauti, žvejoti, žuiklauti ir meškerioti. Apskaičiuota yra, jog 20 milijonų amerikiečių yra žuvavimui pasinešę dažnai su galimu, o neretai ir su tikru pavojumi savo gyvybei. Ypač tatau dažnai pasitaiko Floridoje, kur didžioji dalis amerikiečių važiuoja avantiūru ieškoti, kaip kadaise germanai jodavo į prūsus. Pasitaiko žvejojtojams, bet pasitaiko ir šiaip eiliniams, šiltame vandenyje pabraidyti iki juostos išbridiems. Čia keli atsitikimai.

Vienas šiltoje jūroje pasimaudyti atvažiuojęs rašo, kaip Key Largo seklumose (t. y. iš Miami plentu No. 1 važiuojant į Key West) jis pamatė milžinišką mantą (manta ray) besivaikantią žuvelių spiečių. Išpuodingiausia buvę, kai apie 1,800—2,000 svarų manta lyg “skraidanti lėkštė” išskrido iš vandens, nuskrido oru apie 50 pėdų distanciją ir krito atgal, visą vandenį po savimi iki pat seklumos dugno ištašydama. Manta yra pavojinga savo ilga valksčia elektriizuota uodega. Tokiu būdu sykį gavęs, daugiau niekas nebepasitaikė. Seklumose, kur vanduo šiltas ir negilus, kiekvieną pagunda ima pasibraidyti bei pasimaudyti. Nepaisant, kaip sekulus vanduo būtų, avantiūru pergyventi kartais progų pasitaiko. Štai kitas rašosi Marquesa seklumose su draugu matęs kaip poros pėdų gilumo vandenyje du rykliai (apie 8 pėdų didumo buožgalvis ryklis ir apie 6 pėdų smėlio ryklis) lyg du pasiūtę

šunys savo tarpe piovėsi, besivaikydami ratais ir smarkiai taškydami vandenį su dugno dumbliu. Stebėtojams laiveliu prisiryus prie ryklių per 15 pėdų, smiltinis pabėgo, o buožgalvis įkandin nusiūvijo.

Seklumoj galima didelę žuvį susitikti

Vėl kitas rašo, kaip vieną gražią dieną jis vaikščiodamas Grand Cayman pakraščiais susigundė pasibraidyti tyrame, vėsiam seklumos vandenyje. Atrodo, jog šį kartą jo laimė buvo, kad nors ir nemanydamas eiti meškerioti, buvo pasiėmęs meškerkotį, kad būtų kas rankoje laikyti.

Gerokai toli nubrūdes jis staiga pajuto kažkokį instinktyvų nerimą, kaip dažniausiai žmogus pajunta didelai nelaimėi gresiant. “Tai buvo toks nerimas, kurs žmogų priverčia sustoti ir pasidairyti”, rašo tas žmogus. Ir pamačiau! Apie dešimtį pėdų mano užpakalio pusėje besąs apie 100 svarų didumo buožgalvis. Aš akis pabalines žiūrėjau į jį, jis taip pat žiūrėjo į mane. Atsipeikėjęs pradėjau labai atsargiai trauktis atgal. Ryklis paskui mane. Kai aš bandžiau greičiau bristi, jis greičiau plaukė iš paskui. Kai aš sulėtinau, ir jis sulėtino. Tada truko apie pusę valandos, kuri atrodė puse amžinybės. Pagaliau išdrįsęs surėžiau rykliui savo meškerkočią per galvą. Jis nė nemirktelėjo. Ką kita bedarysi, pradėjau į jį rankomis vandeniu taškyti ir kojomis spardyti. Pagaliau jis apsisuko ir nuplaukė. Taip ir liko neaišku, ko jis iš manęs norėjo, bet pasakysiu jo sekimas paskui manęs man tikrai nepatiko...

Ryklio viena žuvelė neprišersi

O štai ir vėl nuotykis su rykliu prie Floridos krantų. Tai atsitiko prie Fernandine Beach, Fla., šį pavasarį. Šamoną atgavęs, skuba narūnas papasakojo, kaip per 12 valandų jis “gyveno” drauge su milžinišku 12 pėdų rykliu...

Stephen Obsharsky, 22 metų,

iš Jacksonville, Fla., su keliais draugais buvo motorlaiviu išplaukę prie Amberjack Hole parduoti giliame vandenyje su skuba prietaisais. Obsharskis panėręs nudūrė apie 20 svarų didumo gruperį (garupą). Žuvis kraują iš tolo pajutęs atskubėjo milžiniškas baltasis ryklis, vadinamas “The Killer” (žudikas). Obsharskis “svečiui” atidavė savo žuvį, bet tas žuvį čia pat prarijęs pradėjo prie jo artintis lyg daugiau prašydamas.

Žinodamas, kad rykliai turi vienintelę jautrią vietą, tai nosį ir labai nemėgsta per nosį mušami, Obsharskis atsisegė savo diržą ir metaliniu sagčiu sudavė jam per nosį. Rykliui tai tikrai nepatiko ir jis nuplaukė šalin. Visas incidentas su rykliu truko apie 10 minučių, bet per tą laiką vandens srovė Obsharskį nunešė tolokai nuo laivėlio ir nepaisant kiek jis šaukė, jo draugai jo nematydami nuplaukė jo ieškoti priešinga kryptimi. Pamatęs toluoje plūduriuojant žvejų boją, jis nuplaukė ir bojos išikibęs ištvėrė apie 12 valandų didžioje baimėje, kad ryklis atsives talkininkų. Jė laimei, pakraščiu sargyba nakties metu jūroje išgirdo šauksmą ir išgelbėjo.

Ne vien ryklių galima “sugauti” Floridos pakraščiuose.

Šį pavasarį atvažiuojęs į Metropolitan Miami Fishing turnamentą Nick Pancotto iš Chicago laimėjo trofėjas sugavęs meškere 95 svarų gruperį, 18 svarų snaperį ir 28 svarų barakudą... Barakuda kaip ir piranha yra plėšiausios šiltųjų jūrų žuvis.

Ką pasakoja ryklio rytas ir neprarytas

Šis atsitikimas prisiminė dar St. Petersburg Beach paplūdimyje šiltą vidurdienį kovo mėnesį beplūduriuojant ramios Meksikos įlankos ramiam vandens paviršiuje.

Gulfo vanduo toks kietas, kad gali ant nugaros gulėti kaip koks blukis savo “galūnėmis” retkarčiais truputį pajudėdamas. “Shark!” — šūkterėjo koks tai laidokas, norėdamas kitą tokį pagąsdinti, bet tą žodį išgirdus momentaliai kelios dešimtys porų akių įlankoje pastyro.

Žemiau aprašomas nuotykis atsitiko ne Floridos pakraščiuose, o prie Australijos krantų, nors vandenynai valstybinių rubėžių neturi ir rykliams pasportai bei vizos nereikalingi.

Tai atsitiko prieš pustrėčių metų prie Aldinga Beach, Pietinės Australijos pakraštyje, netoli Adelaidės, kur lietuvių gyvena nemažiau kaip ir St. Petersburg Beach. Kalėdų savaitėje, (Australijoje tuo metu yra vasaros laikas), buvo suruoštas narūnų kontestas, kas per 5 valandų laiką panerdamas į gelmę iš harpuno prisaudys ko didžiausią žuvų kiekį. Narūnai galėjo turėti tik kaukes ir snorkelius iš vandens paviršiaus vandenin žiūrėti, bet nerti turėjo vien savo plaučius kiek įmanydami daugiau oro prisitraukę, taigi be jokių deguonies tankų.

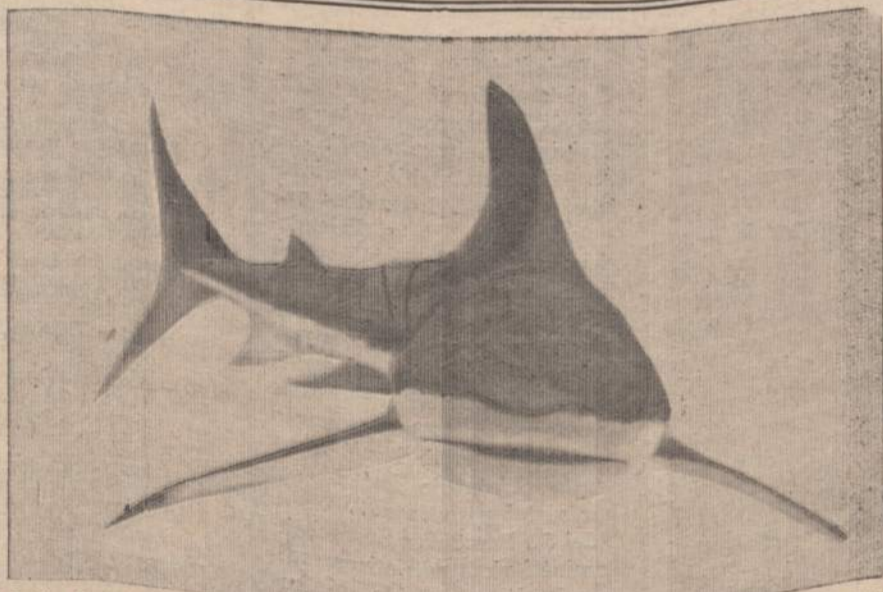
Pasakotojas, žinomas Australijos vandens sportininkas, pratęs panerti daugiau kaip 100 pėdų ir panėręs ištvėrė gerą minutę laiko, stebėdamas gelmes pastebėjo, kad juo tolyn nuo kranto, juo didesnės žuvis dugne ganosi. Išžiūrėjęs vieną puikią apie 20 svarų žuvį, jis prisitraukė plaučius oro ir nėrė gilyn. Tegul jis pats nuo šios vietos pasakoja:

Sklēste sklendau gilyn, tikėdamas galėsiąs šauti iš arti. Dešinėje rankoje laikiau ištiestą šaudyklę, kuri buvo užtaisyta nerūdijančio plieno stėle su perstake. Jau sklendau viršum padugnio žolynų, ruošdamasis pradėti taikyti, bet kas čia dar...

Kažkaip net jūros gelmėje, kur nieko nesigirdi, pajutau keistą mirtiną tylą, lyg visa gyvybė būtų apstingusi. Staiga kažkas didelis su neapsakoma jėga smogė man į kairįjį šoną ir pradėjo mane dideliu greičiu stumti per vandenį. Aš apstulbau.

Tas “kažkas” mane bogino per vandenį su laukiniu greičiu. Mane paėmė toks klaikus jausmas, kad net širdį ėmė pykinti. Nugaros ir krūtinės spaudimas darėsi vis baisesnis. Visa mano dešinė pusė turėjo tokį jautimą, lyg visi mano viduriai iš kairės pusės būtų trėškiami į dešinę pusę. Aš tuo tarpu pa-

(Nukelta į 5 psl.)

Ryklis žudikas — Shark the killer, dar vadinamas Baltasis. Plati burna su dviem kaip pjūklai ilgomis dantų eilėmis ir pabaisos šėtoniška šypsena sakyte sako, kad susitikimo su tokiu vėčiau reikia vengti.

KAIP JAUČIASI . . .

(Atkelta iš 4-to psl.)

mečiau savo veido kaukę, o be jos giliame vandenyje nieko negalėjau matyti. Mano šaunamasis harpunas buvo man išmuštas iš rankų . . .

Slėgimas visame kūne pradėjo stačiai troškinti, bet aš vis dar neturėjau supratimo, kas man pasidarė. Bandžiau atsipalaiduoti — išsispardyti, bet įsitikinau, kad mano kūnas yra lyg mintuvais suspaustas. Tik dabar man paaiškėjo klaidi tikrovė. Supratau, jog esu ryklio nasruose . . . Nors aš tos pabaisos negalėjau užmatyti, bet buvo aišku, kad yra didelė. Jos dantys buvo apžioję mane per nugarą ir krūtinę taip, kad mano kairysis petys buvo jos gerklėje. Pabaisa mane lakino per vandenį, nešdama galva žemyn . . .

Vis dar apsvaigęs iš siaubo aš nejaučiau jokio skausmo, tik tą triuškinantį nugaros ir krūtinės spaudimą. Ištiesiau rankas, ieškodamas, kur to pabaisos akys — bene pasiseks išspausti. Staiga, o stebuklas, spaudimas atleido. Pabaisa pražioje nasrus. Skubėjau atsistumti, bet mano ranka įsmigo rykliui tiesiai į gerklę. Dabar pajutau skausmą, bet tokį, ko kio niekada neįsivaizdavau. Išplėšiant ranką per piuklinius dantis iš ryklio nasrų baisus skausmas lyg karšti peiliai raižė visą mano kūną. Bet pavyko ranką ištraukti ir atsistumti".

Iš paskutinių jėgų jis skubėjo iškilti į vandens paviršių, bet ryklys sekė lygiagrečiai tiek arti, kad jo ranka kelis kartus atsirėmė į pabaisos šoną. Ryklio sparnas jau braukė jo kojas ir buvo aišku, kad žvėris jį iš naujo čiups. Spėjęs išnerti ir ištraukti šviežaus oro pilnus plaučius, jis nusprendė rizikuoti paskutinį manevrą. Užsiveręs ant pabaisos, abiem rankom ir kojom jį apsikabino — ir ryklys juo nešinas lyg torpeda nėrė į dugną ir pradėjo ant šonų vartaliotis, norėdamas juo nusikratyti. Nutaikęs akies mirką jis atsispyręs ryklio nugaros vėl nėrė viršun, paskui savęs palikdamas plačią raudoną savo krauju praskiesto jūros vandens srovę. Vos spėjęs išnerti ir ištraukti oro, jis pamatė, kad jo giltinė irgi per keletą žingsnių atstu išnėrė paviršium. Dabar aiškiai pamatė, koks buvo jo ryklys — baltasis žudikas: The Killer. Ryklys, lyg koks kajakas apvertė aukštytyn savo baltą pilvą su dviejų pjūklų formos dantų pilna praraja. Buvo aišku, kad ruošiasi ryti. Ryklys neskubėdamas, bet ryžtingai artėjo. Sustingęs iš siaubo, mirties akivaizdoje, jis nebejudėdamas laukė atakos, bet vėl stebuklas — ryklys savo pelėkais užsikabino už virvelės, ant kurios narūnas buvo prisirišęs plastikinį maišelį žuvis susidėti, ir matyt pasibaidęs nėrė gelmėn, deja ta pačia virvele vėl nutraukdamas gelmėn mūsų narūną. Vėl svaičinančiu greičiu vandeniū velkamas jis pamatė kaip ryklys

5 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JUNE 11, 1966

Atsiųsta paminėti

LITUANUS. Lithuanian Quarterly. Volume Eleven. Number Four. Winter 1965. Redaktorius Thomas Remeikis ir redakcinė komisija: J. Balys, L. Dambriūnas, J. Gimbutas, J. Girnius, V. Trumpa, I. Užgiris, B. Vaške-
lis, P. Zundė. Meno dir. A. Kurauskas. Techniškas red. Z. Morkūnas. Red. štabas: Z. Dūdėnas, D. Lukas, G. Procuta ir A. Skirmuntas.

Tekste: Juozo Pivoriūno apie M. K. Čiurlionio meną, su iliustracijomis, Kazio Bradūno poezijos pavyzdžiai, knygų apžvalga ir svarbiausia dvi išsamios istorinės studijos: Jono Dainausko — įvadas į Nepriklausomybę; Didysis Vilniaus Seimas 1905 metais, ir Juozo Jakšto — Rusų istoriografija apie Lietuvos valstybės kilmę; kai kurios kritiškos pastabos prie V. T. Pašuto studijos.

ANTROJI PRADALGĖ. Literatūros metraštis. Redagavo K. Barėnas. Nidos Knygų Klubo Leidinys Nr. 58, Londonas, 1965 m., 448 puslapiai. Tai ir vėl didelė Nidos, tikriau pasakius, Londono lietuvių būrelio dovana, kuri tikrai rekomenduotina kiekvienam lietuviui, juo labiau, kad Nida sugeba kažkaip žymiai pigiau išleisti: kaina nariams — minkštais viršeliais \$2.59, kietais — \$3. Nenariams 25 nuošimčių brangiau.

Šiame tome yra šių autorių kūrinių: J. Aistis, L. Andriekus, E. Cinzas, A. Giedraitis, J. Gliauda, I. Joerg, A. Lansbergis, A. Lukšytė, J. Orintaitė, B. Raila (ir G. Velička), Sadūnaitė-Sealey; V. Alantas, O. B. Audronė, A. N. Dičpetris, A. Giedrius, K. Grigaitytė, J. A. Juragis, S. Laučius, D. Mickutė-Mitkienė, A. Prižgintaitė, A. Šešplaukis, J. Švaištas, A. Tyruolis, Dr. S. Aliūnas, A. Baronas, J. Eigintas, D. D. Girdžius, A. Gustaitis, J. Kralikauskas, P. Lembergas, B. Nausėda, A. Rūta, B. Rutkūnas, M. Slavėnienė, V. Šlaitas, L. Svalkus, E. Tumienė, M. Vaitkus.

ryja, bet vėl stebuklas — ne jį, o tą plastikinį maišelį! Spėjęs atsegti virvelę ir nuo jos atsipalaiduoti, narūnas vėl išnėrė paviršium, ir nebetoliese pamatęs valtyje jo laukusius draugus suriko "Ryklys! Ryklys!" ir neteko sąmonės, bet draugai irklais mušdami į vandenį nubaidė ryklį ir narūną įtraukė į valtį.

Narūno dešinė ranka buvo tiek nugriauzta, kad keliose vietose nuogi kaulai matėsi. Krūtinė, nugarą, kairysis petys ir šonas buvo tiek išdraskyti, kad šonkauliai ir pro juos plaučiai bei skilvys matėsi. Greičiausiai nugabentas į Adelaidės ligoninę po sėkmingos operacijos ir po pusantrų metų gydymosi narūnas vėl nardo, bet jau tik arti kranto ir nebe vienas. J. Pr.

CHICAGO SVARIAUSIAS IR
MODERNISIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Britai išrado sustumiamą motociklą. Kai važiuotojas privargsta arba motociklas atsisako klausyti, tai jį galima sustumti, kaip paveikslė matoma moteris padarė, įsidėti į automobilio atsarginę ir toliau važiuoti.

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO MONOGRAFIJA

Lietuvių Profesorių Draugija Amerikoje (L.P.D.A.) ruošia plačią monografiją apie Vytauto Didžiojo Universitetą, 50 metų sukakties nuo jo įsteigimo Kaune proga. Monografijai paruošti sudaryta redakcinė komisija. Bendrą Universiteto veiklos apžvalgą ruošia dr. Rukša, autorius plačios studijos apie Universitetą Liet. Enciklopedijoje. Įvairių Fakultetų veiklos istorijų sudarymu rūpinasi tų Fakultetų atstovai redakcinėje komisijoje, pasikviesdami savų fakultetų profesorius. Išskylančiais įvairiais redakciniais klausimais rūpinasi prof. P. Čepėnas, prityręs abiejų Liet. Enciklopedijų redaktorius.

Monografijoje numatomas platus straipsnis apie V. D. Universiteto reikšmę Lietuvos kultūriname gyvenime. Taipgi numatoma ir plati santrauka anglų kalba.

Kad pagyvintų mokslinio pobūdžio apžvalgą, planuojama knygon įdėti atsiminimus buvusių profesorių, ypač tų, kurie dalyvavo Universiteto kūrime darbe. Tiek pat svarbūs ir įdomūs atsiminimai iš eilės paskutiniųjų Universiteto gyvenimo metų ir raudonos bei rudos okupacijų metų. Tas tuo svarbiau, kad eilė paskutiniųjų Universiteto gyvavimo metų nesulaukė jokių oficialių leidinių apie Uni-

versiteto veiklą. Kruopščiai ieškoma dokumentinių davinių apie vokiečių okupacijos laikus įvairiuose Vokietijos archyvuose.

Monografijoje bus nušviestas ir studentijos gyvenimas ir įvairių studentų organizacijų kūrimasis ir veikla. Redakcinė komisijai svarbu surinkti žinių ir atsiminimų apie Universiteto studentijos gyvenimą, apie studentų organizacijų veikimą ir atsiekimus. Atsiminimai buvusių Universiteto studentų, pateikti gyvu žodžiu, gali gražiai nušviesti mūsų žymiausios kultūrinės įstaigos reikšmę Valstybiname ir visuomeniniame gyvenime.

Todėl L.P.D.A. ir monografijos redakcinė komisija kreipiasi į buvusius V. D. Universiteto studentus, prašydama atsiminimų apie jų studentavimo laikų studentijos gyvenimą ir apie tų organizacijų, kuriom jie priklausė, kūrimąsi ir veikimą.

Atsiminimus prašoma siųsti prof. P. Čepėnui adresu: 6015 S. Francisco Ave., Chicago, Illinois 60629.

J. Rugis,
L.P.D.A. vicepirmininkas

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — TEL.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

MANO ATSIMINIMAI

(Atkelta iš 3 psl.)

pietus ir vakariene. Rugius piauđavo su piauđuvais, nes tais laikais dar mašinų nebuvo, 10—15 piovėjų užėmė tam tikrą barą.

Per rugiapiūtę aš buvau maža kam reikalingas, bet vistiek, kur galėdamas, pritađavau. Iš ryto, kai mama paruošdavo du dubenius riebiai taukais suteptų blynų, nešdavau juos laukan piovėjams. Prieš pusryčius, kai jau pėdais surišti rugiai reikėjo gubomis sustatyti, su kitais nešiojau pėdus gubovietėn, laikydavau tėvui pirmutinį gubos palaužtą pėdą, ir po to vikriai su juo gubą remdavome.

Bematant visas rugių laukas, mūsų ir kaimynų, buvo nustatytas gubomis.

Vežamus rugius padėdavau tėvui sukrauti klojime į prėslus. Ir kai iš lauko išnyksta pasakutinės gubos, kai kaimo skerdžiaus įsakyti piemenys suleidžia, pagaliau, pūdyme išbadėjusią bandą į rugienas, toks iki šiol mielas rugių laukas pasidaro nebeįdomus.

Dabar visas įdomumas vasarojaus lauke. Ten ir visi lauko darbai. Jau nupiauti miežiai; jau piauđamos avižos. Pagelto linai. Žirniai prigulė prie žemės. Jau nublokšti iš rinktinio prėslu rugiai, išvėlyti ir paruošti sėklai, — po žolinės prasidės sėja. Sudiev taip greitai prabėgusi vasara!

Vasara tikrai man prabėgo kaip viena diena. Per visą tą laiką Liepojus kažkur buvo dingęs ir beveik užmirštas. Gyvenau tuo, kuo gyveno mano namieškiai — visišku kaimo gyvenimu.

Namie praleistos pustrėčio mėnesio atostogos, man nežinant, manyje sustiprino imunitetą prieš mokyklos pastangas laimėti mane rusiškai kultūrai, prieš miestietiškos būklės pavojus. Tą imunitetą pakartotinai man stiprindavo kiekvienos namie praleistos atostogos.

Tas pats berniukas, tėvo iš anksto paruoštas, vėl mane nuveždavo į Anykščių stotį rugpiūtėio 12 dieną. Grįždavau vėl į tą patį D. Pacevičaitės pensionatą. Vėl suvažiuodavo tie patys mokiniai. Man pirmoje ir antroje klasėje besimokinant gyveno D. Pacevičaitės bendrabutyje šie gimnazistai: Adolfas Glodenis — nepriklausomą Lietuvą buvo matavimo inžinierius; Gričius — baigė gimnaziją; Rušinas, Šova — vėliau kunigas, Jonas Zucharevičius — komercijos mokyklą baigęs už politinę veiklą Kamajų — Svedasų srity, buvo patalpintas Kauno kalėjimui, kur ir mirė; Zigmą Pacevičius — Lietuvoje matavimo inžinierius; R. Rasikas ir šių eilučių autorius.

Mūsų bendrabutį, kiek atsimenu, lankydavo: A. Montvidas — Amerikoje daktaras, Pr. Mažytis — nepr. Lietuvoje ginekologijos prof.; Leonas Vabalas — Prūsėika, Amerikoje miręs komunistas; trys broliai šližiai:

Balys, Pranas, Jokūbas. Pro langą matydavau sekmdieniais žygiuojančius į bažnyčią A. Suginatą — teisininką Lietuvoje; Hanusevičių, Remežą — teisininkas Lietuvoje.

1906 metais D. Pacevičaitė savo pensionatą perkėlė į kitą vietą, netoli šieno rinkos. Butas buvo didesnis ir erdvesnis. Man esant II ir III klasėje pensionate gyveno gimnazistai: Ignas Končius — Lietuvoje fizikos profesorius, Vytautas Did. universitete, redagavęs fakulteto mokslo darbus, paruošęs daug fizikos mokytojų, inžinierių. Gyvendamas Amerikoje jis taip pat dirbo mokslinį darbą toje srityje. Tačiau mums lietuviams jis daugiau žinomas kaip kraštotyrininkas, gimtosios Lietuvos žemės, ypač Žemaitijos tyrinėtojas, Adamkavičius — nepr. Lietuvoje — generolas. Pranas Gudavičius, Vincas Kairys — nepr. Lietuvoje gimnazijos mokytojas, tremtyje Vokietijoje miręs džiova. K. Janūnas, Zigmą Pacevičius — nepr. Lietuvoje matavimo inžinierius, dirbęs Žemės reformos departamente. Jo brolis Aleksandras "Svedas", Otremskis, Jeronimas Butkus — nepr. Lietuvoje artilerijos karininkas, miręs. Šių eilučių autorius — J. Gutauskas, Juozas Žemgulys — buvo jis baigęs Palangos progimnaziją ir persikėlęs į Liepoją, vienerius metus gyvenau su juo viename kambary. Dar būdamas gimnazijoje J. Žemgulys save laikė soc.-dem. Žuvo traagiškai: 1941 m. birželio mėn. besitraukiant iš Lietuvos bolševikams, Panevėžio miesto ligoninėje su dviem kitais daktarais Mačiūliu ir Gudoniū buvo žiauriai nukankintas; V. Tautenis ir Rymeikis — abu komercijos mokyklos mokiniai. Lietuvoje Tautenis — matavimo inžinierius, Rymeikis — teisininkas. Dar gyveno A. Pacevičaitės pensionate du anykštėnai "svedai" — Baltuškas Jonas ir Pranas Rakas, baigęs Ukmergėje keturias klases, išvyko dar prieš pirmąjį karą į Ameriką, tapęs vaisininku (miręs).

Man dar besant II klasėje įvyko 1905 m. revoliucija, bet aš tada apie visuomeninius reikalus bei politiką labai mažai tenusimaniau. Mūsų gimnazijoje streikas įvyko, mokslas buvo nutrauktas, bet neilgai — netrukus vėl pamokos prasidėjo. Sustreikavo ir komercijos ir realinės mokyklos mokiniai. Didžiojoje gimnazijos salėje vyko mitingas su revoliuciniais šūkiais. Nuolaukos mokinių tarpe buvo pakilusios. Caro Nikolajaus kabėjęs salėje ant sienos didelis paveikslas buvo supiaustytas. Vieną syk per streiką karėvių kuopa išvaikė gimnazijos mokinių suruoštą mitingą. Buvo net sužeistų. Pajutome, kad po to tikyba gimnazijoje katalikams buvo pradėta dėstyti jų gimtąją kalbą. Kiek vėliau buvo įvesta ir lietuvių kalba po visų pamokų.

Kai buvau III klasėje, į gimnaziją atėdavo komercijos mokyklos mokytojas Baronas dėstyti po reguliarių pamokų lietuvių kalbą. Baronas vėliau

Kino artistė Stephanie Powers spyrė sviedinį, kaip tikra futbolistė. Ji vaidina filme, kuriame žaidimas futbolu užima didoką filmo dalį.

Lietuvoje buvo Ukmergės gimnazijos direktorius. Gimnazijoje dar buvo lietuvis K. Sklėrius, kuris mokė paišybos ir gimnazijoje, jo brolis komercijos mokyklos mokinys, lankydavosi mūsų bendrabutyje, nepr. Lietuvoje buvo artilerijos karininkas, bolševikų išvežtas į Sibirą. Komercijos mokyklos direktorium buvo lietuvis Čepinskis (vėliau Lietuvoje profesorius ir ministeris).

Nors rusai ir žadėjo japonus kepurėmis užmėtyti, tačiau buvo skaudžiai sumušti ir pralaimėjo karą. Tai buvo caro valdžia didelis smūgis. Visas pasaulis pamatė, kad Rusijos milžinas, kaip sakoma, turi iš molio nudrėbtas kojas, kurios yra gana silpnos.

Karo pralaimėjimas paveikė ir vidurinę Rusijos imperijos gyvenimą. Prasidėjo neramumai ir caro sostas sudrebėjo. 1905 metais visoje caro imperijoje revoliucinis judėjimas ėmė plėstis. Tas pusėtinai įbaugino caro valdžią, kuri ėmė raminti gyventojus visokiais pažadais, pvz., suteikimu daugiau laisvės bei pravedimu reformų. Tačiau

kai revoliucinis įkarštis ėmė atslūgti, tai valdžia atsigavo ir pradėjo persekioti revoliucionierius. Bet vis dėlto caras Nikolajus II priverstas buvo išleisti 1905. X. 17 manifestą, prizadėdamas gyventojams duoti daugiau laisvės ir sušaukti platesnių gyventojų sluoksnių renkama Valstybės Dūmą įstatymams leisti. Vėliau tas pažadas nebuvo ištesėtas. Pirmoji ir antroji V. Dūmos netrukus viena po kitos greit buvo paleistos, nes jos buvo neklusnios carui, jam opozicijoje. 1907. VI. 3 caras išleido naują rinkimų įstatymą, pagal kurį ėjo rinkimai į III ir IV Dūmas.

Tuo įstatymu buvo žymiai susiaurintos darbo žmonių rinkimų teisės, o išplėtos turtingųjų suoksnų teisės.

(Bus daugiau)

PATIKSLINIMAS

Naujienu priedo numeryje 811, 8. m. Šnarienės straipsni "Vergavimas žodžiams", išskverbė kelios nemalonios klaidos: 1 psl. atspausdinta infiltracija, o turėjo būti infliacija; 2 psl. atspausdinta svarbaus ir naujo — turėjo būti svarbu ir nauja; 3 psl. — pasiektų — turėjo būti pasiekę; 3 psl. — prisiminti — turėjo būti priimti; 4 psl. — sukurtam — turėjo būti sukurtam.

Aukščiausias JAV tribunolas įsakė iš naujo nagrinėti Dr. Samuel Sheppard bylą arba paleisti jį iš kalėjimo. Teismo neriai mano, kad Dr. Sheppard teismas nebuvo bešalus. Dr. Sheppard buvo nuteistas už žmonos nužudymą. Kartu su daktaru džiaugiasi ir naujoji jo žmona vokiečiai.

“VYTURĖLI” BESKLAIDANT

Mūsų lituanistinėse mokyklose ar tai mokslo metų bėgyje, ar mokslo metus baigiant yra išleidžiama tų mokyklų laikraščiai, žurnaliukai ar vienkartiniai leidiniai, kuriuos galėtume pavadinti jaunųjų almanachu. Vieni iš jų silpnai, gi kiti gerokai ugtelėję, gražiai išleisti, medžiaga gerai atrinkta ir verti rimto dėmesio. Tokių gerųjų leidinių tarpe turime ir Marquette Parko lituanistinės mokyklos jau treči metai iš eilės pasirodantį “Vyturėlį”.

Pirmieji du “Vyturėliai” buvo išleisti neblogai, tačiau šis trečiasis šių metų abu pirmuosius “nuneša” savo puošnumu, gražiu laužymu, šauniomis užsklandomis, meniškoms nuotraukomis ir neabejotinai, gerais rašiniais išmargintu turiniu.

Reikia manyti, kad šis leidinys nėra vienos savaitės darbas. Atrodo, čia visa mokykla dirbusi visus metus. Patys mokiniai, pradėdami antruoju ir baigiant aštuntuoju skyriu, rašė savo kūrybą, redakcinis kolektyvas — Danutė Bruškytė 8 sk., Audronė Pavilčiūtė — 8 sk., Aldona Sabalaitė — 7 sk., Vytenis Grybauskas — 7 sk., Sigutė Mazeikaitė — 6 sk., Raša Totoraitytė — 6 sk., Irena Seibutytė — 6 sk., Linas Rimkus — 6 sk. ir Vilija Bilaišytė — 5 sk., tuos visus rašinius grupavo, tikrino, taisė savo nuožiūra, pagaliau atrinko pačius geriausius ir glaudė į “Vyturėlio” lapus. Be abejonės, šis redakcinis kolektyvas bus jautęs ir gerą bei nuosirdžią globą ir talką ir pačių šios mokyklos mokytojų. Ir labai gražu, kad mokytojų patirtis nurodo pačius geriausius kelius į dirbamą darbą ir tuo pačiu mūsų jaunieji kūrėjai jaučiasi drąsiau ir gali laisviau reikštis.

Kiek teko patirti, redakcinis kolektyvas šiais metais ypatingai buvo darbštus. Jis net “čiupinėjo” ir “Vyturėlio” pavadinimą ir jiems pradžioje atrodė, kad jau per daug vaikiškas. Tačiau po ilgų diskusijų priėjo išvada, kad “Vyturėlis” vistiek vertas pasitikėjimo. Juk šis gražus giesmininkas šauniai gieda Lietuvos laukuose ankstyvą pavasarį. Gieda tikrai žavėtina, ko mūsų mažieji neturėjo progos patirti. Ir po svetimu dangum mūsų augantis jaunimas, mūsų mažieji yra panašūs į anuos tėviškes vyturėlius ir jų kūrybingas kalbėjimas panašūs į anų vyturėlių giesmę. Juk ir vaikučiai dar tik ankstyvo savo gyvenimo pavasario atstovai. Taigi “Vyturėlis”, vaikučiai, tinka jūsų gražiam leidiniui ir jus už tai sveikiname.

Toliau redakcija savo žodyje tarp kitko sako: “Paskatinti mokyklos vedėjo ir gerbiamų mokytojų, suprasdami spausdinto žodžio reikšmę, pasiryžom išleisti trečią “Vyturėlio” numerį, kuriame stengsimės parodyti, kiek mes sugebame ir ką išmokome.

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JUNE 11, 1966

Ir perbėgus “Vyturėlio” puslapiuose pabirusių nuo mažųjų iki vyresniųjų kūrybą galime pasakyti, kad jūs, vaikučiai, jau daug sugebate ir daug išmokote savoje lituanistinėje mokykloje.

Versdamas lapą po lapo, nejuociomis sugrįžti savon vaikystėn ir drauge su dabartiniu, jaunučiu kūrėju gyveni. Jie mus vedžioja (tiesa, dar vaikišku galvojimui, bet šviesia mintimi ir originalumu) po Lietuvą, jos miškus, upes. Stabtelėja metų laikuose, gėrisi pavasariu, džiaugiasi vasara, rudeniu, žavisi žiemos gražumu. Jie išsako mūsų didžiųjų — Kalėdų, Velykų švenčių papročius ir nuotaikas. Jaunas kūrėjas bando įžvelgti į Mūsų valstybines ir tautines šventes, jų reikšmę. Jie šiltais žodžiais prisimena Motinos dienas, šeimos šventes. Visu atvirumu sugrįžta į savąją mokyklą ir išsako savus išgyvenimus ir nuotaikas. Jie domisi organizaciniu gyvenimu ir gėrisi Kaziuko muge. Jie kartais trumpučiais, vos kelių sakinių, rašinėliais išsako savo, asmeninio gyvenimo aplinką, jų pamėgtus gyvulėlius, paukštėlius ir žaislus. Viskas taip vaikiškai nuosirdi, gyvenimiška ir miela. Be beletristikos randame ir pozijos atstovų, kurių eilėraščiai taip pat nusako jų talentus.

“Vyturėli” dabina keliasdešimt meniškų nuotraukų, vaizduojančių tos mokyklos gyvenimą ir darbą klasėse, tautiniame ansamblyje, Kalėdų Eglutės ir kitose šventėse. Nuotraukos parinktos iš gražių akimirų ir visumoje sudaro gyvą, žaismingą, nors tik fotografijoje, vaikučių nuotaikų pyne. Nuotraukos darytos kun. A. Kezio S. J., Z. Degučio ir V. Noreikos.

Nepažymėtas techniškasis redaktorius. Tačiau jo ranka, atrodo, tvirta ir meniška. Juo, spėju, galėtų būti, nuosirdus tėvų komiteto vyras ir meniškios sielos žmogus Kazys Veselka.

Šiais mokslo metais mokykloje dirbo — vedėjas Pranas Razminas, ir mokytojai — Z. Visockienė, kun. J. Vaišnyš S. J., F. Tarulienė, R. Kriaučiūnienė, M. Pėteraitienė, D. Bindokienė, O. Jagėlienė, J. Jokubka, K. Bradūnienė ir P. Žibūnas.

Tautinį ansamblį mokė: tautinių šokių — mok. I. Šmieliauskienė ir Choro vadovas mok. V. Gutauskas. Ansambliui talkininkavo K. Žebrauskaitė, A. Rauchas ir V. Smieliauskaitė.

Šį Marquette Parko lituanistinės mokyklos leidinį išleido mokyklos tėvų komitetas. Spaudė M. Morkūno spaustuvė.

Užverčiant “Vyturėlio” paskutinį lapą, galima drąsiai teigti, kad po keletos metų iš šių kūrėjų gal ne vienas savo plunksna praturtins mūsų prozą, poeziją ir perijodinės spaudos puslapiuose spręs mūsų visuomeninio, kultūrinio ir politinio gyvenimo apraiškas.

O patys kūrėjai, “Vyturėli” atsvirtę po daugelio metų galės džiaugtis pirmąja savo žodžio

Meno paroda saulės atokaitoj

Chicagoj kasmet pavasarį yra rengiama paroda, vadinama “57 gatvės paroda”. Š. m. brizelio mėn. 4 ir 5 dienomis ši meno paroda buvo gausi įvairiomis meno rūšim ir jai atstovavo keli šimtai menininkų. Visa meno paroda vyko lauke, 57-tos ir Kimbark gatvių sankryžoj ir aplink esančią aikštę ir pačioj aikštėj ir šaligatviuose. Pasirinkom sekmadienio popietę. Su dideliu susidomėjimu sekėme parodos eksponatus: daugiausia buvo paveikslų, nemaža audinių, keramikos ir juvelyrinių darbų; matėsi keletas skulptorių su savo gan įdomiais skulptūros darbais. Pačią parodą apžiūrėti užima mažiausiai 3 valandas. Man besidomint ne tik paroda ir besikalbant su kai kuriais menininkais apie jų metodą ir piešimo techniką, žinoma užėmė ilgiau laiko. Tačiau tas laikas bėgo labai greit, nes paroda buvo įdomi ir labai įvairi.

Parodoj daugiausia buvo išstatyti akvarelė paišyti paveiksli, nedaug aliejiniais dažais ir kiek daugiau tušu bei pieštukais paišyti. Skirstant meno rūšim — daug paveikslų matėsi realistinio ir moderninio stiliaus, abstraktaus labai nedaug. Poroj vietų užtikau pop-meno atstovų. Buvo įdomu su jais pasikalbėti, todėl noriu nors trumpai atpasakoti, ką mačiau ir patyriau. Vienos dailininkės būta labai malonios negrės, kuri į klausimus atsakinėjo su šypsena. Man daugiausia parūpo jos du paveiksli. Vienas atrodė man, kad tai atvaizduotas pokylis. Iš žurnalų prikarpyta visokių veidų, o paveikslu centre atpažinau autorės veido iškarpa su uždėtais akiniais. Kad nesuklysciu, paklausiau, ar tai jos atvaizdas. Atsakymas buvo teigiamas. Po jos atvaizdu buvo prikabinta taurė su vynu (beveik pilna), žemiau paveikslu rėmų kabojo nuo įvairių likerių tuščios bonkos.

ir rašto pragydušia giesme vaikystės metų.

“Vyturėli” tegul skaito ir visi mūsų mokyklų mokiniai, nes jame yra daug ko pasiskaityti ir daug apie ką pamastyti.

“Vyturėli”, pragysk ir sekantais metais Marquette Parke! — laukiame.

Kitas paveikslas vaizdavo kažkokius man nesuprantamus siuvinėjimus. Manau, kad jie visiems buvo nesuprantami, išėmus pačią menininkę. Įsmeigta į tuos siuvinius adata su siūlais ir pačiu kamuoliu, žirkulėm — ir visa tai prie paveikslu prikabinta. Daugiau nesigilindami į pačią “kūrinio” esmę, nusišypsojome ir pradėjome įdomautis ir žiūrėti į šalia jos kaimyno “sedevrus”. Ir vėl vėzdai neįprasti, įvairių laikraščių gabalai suklijuoti ir laku viršuje užteplioti. Žiūrint į tokius paveikslus klauku darėsi.

Teko užtikti keletą meno atstovų iš Oriento. Vienas japonų dailininkas turėjo gražių darbų parodoj. Jo piešinių tematiką daugiausia buvo paukščiai, žuvis ir gyvuliai. Dažniausiai orientalai menininkai naudoja dažus — sepija. Jie paišo savotišku būdu ir turi savo techniką. Visi jo paveiksli vaizduoja gracingą daiktų apipavidalinimą ir judesio dinamiką.

Bevaikščioldamas po parodą, dairiaus ir ieškojau lietuvių menininkų. Mums besinekanant lietuviškai, parodoj mus užkalbino lietuvis menininkas Edward Walaitis. Apžiūrėję jo pieštus spalvota akvarelė paveikslus, buvom sužavėti. Jis yra realistas ir mėgsta paišyti gamtovaizdžius ir gyvūniją. Dirba prie “Chicago Tribune” laikraščio kaip menininkas. Šių metų brizelio mėn. 5 d. sekmadienio laidoj kelionių ir atostogų skyriuj pirmas puslapis yra papuoštas spalvota akvarelė jo paišytas Albertos kalnų Kanadoj vaizdas. Jis yra baigęs Chicagos Meno Institutą. Gailėjosi, kad negalėsiąs dalyvauti mūsų Jaunimo Kongrese, nes tuo laiku nebūsiąs Chicagoje. Labai įdomavosi lietuviams. Sutarėm palaikyti artimesnius ryšius. Gyvena jis Barrington, Ill.

Kad ir pavargę nuo ilgo vaikščiojimo saulės atokaitoj, bet grįždami namo dar ilgai dalinomės maloniais įspūdžiais ir buvome patenkinti taip gausia ir įdomia paroda.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS

KURIE GARSINASI

“NAUJIENOSE”

— GARSINKIS IR TU

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuos bet kokią knygų spintą ar lentyną:

K. Bielinis, PENKTIEJI METAI , gražiai įrišta, 592 pusl.	\$6.00
K. Bielinis, DIENOJANT , gražiai įrišta, 464 pusl.	\$6.00
Prof. Vaclo Biržiška, ALEKSANDRYNAS , I tomas, gražiai įrišta, 431 pusl.	\$7.50
Prof. Vaclo Biržiška, SENŪJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA , I dalis, 208 pusl. įrišta — \$3.00, minkštai viršeliais — \$2.00; II dalis, 225 pusl., įrišta — \$3.00, minkštai viršeliais —	\$2.00
Dr. K. Grinys, ATSIMINIMAI IR MINTYS , I tomas, 300 p.	\$2.00
Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO , gražiai įrišta, 416 p.	\$5.50
Juozas Liūdžiū, RAŠTAI , 250 pusl.	\$3.00
P. Liūdžiūvienė, ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIŪDŽIŲ , 88 pusl.	\$1.00
S. Michelsonas, LIETUVIŲ IŠEIVIJA AMERIKOJE , 297 p. įrišta — \$5.00, minkštai viršeliais —	\$4.00
Dr. V. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA , gražiai įrišta 968 pusl., dabar tik	\$10.00

NAUJIENOS.

1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. — Telef. HA 1-6100

PETRAS SIMONĖLIS

tvarkys ir prižiūrės Pavasarinio Naujienu pikniko automobilių trafiką. Kartu su juo dirbs šie Amerikos Legiono nariai:

Al Kilkus
George Jonikas
John Stegvilas
Adam Anderson ir
Tony Yuknis.

Automobilistai galės lengvai ir saugiai įvažiuoti ir išvažiuoti iš birželio 12 dienos pikniko, jei klausys trafiko tvarkytojų nurodymų.

NAUJIENU PIKNIKO DARBININKAI

Sekmadienį, birželio 12 dieną, Pavasariniam Naujienu pikniko dirbs šie talkininkai:

1. Povilas Milasevičius
2. Sofija Milasevičienė
3. Al Mickevičius
4. Adelė Burbienė
5. Louis Striupas
6. Jonas Didžgalvis
7. Barbora Bajorinas
8. Vincas Mankus
9. Regina Simokaitis
10. Emma Petraitienė
11. Josefina Gulbinienė
12. Jonas Kaunas
13. K. P. Deveikis
14. Julius Klimas
15. Bernice Žemgulienė
16. Marijona Pažarskienė

Visus talkininkus prašome laiku būti skirtose vietose.

Komitetas Piknikui Ruošti

Pavyzdingas apskritis

Manistee County surinko 127,000 bonkų ir skardinių

Vakarinio Michigano Manistee apskričio gyventojai sudarė savotišką "Antradienio komitetą", kurs suorganizavo visame apskrityje vienos dienos — antradienio viešuosius darbus, apvalyti pakeles, surenkant visas išmėtytas skardines ir bonkas. Viename Manistee miestelio sklype iki vakaro buvo suverstas septynių pėdų aukštas "kalnas". Piliečiai kas savo automobiliuose, kas žmogaus stumiamais kariukais, kas arkliniais vežimais privežė daugiau kaip 127 tūkstančių tuščių skardinių ir bonkų. Rinkliavą organizavo ir finansavo Junior Chamber of Commerce. Pavyzdys visai Amerikai vertas pasekti.

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE" — TURI GERIAUSIĄ PASISEKIMĄ BIZNYJE

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JUNE 11, 1966

Joe Pepitone sveikina Mickey Mantle, laimingai ir laiku pasiekusį žemę esantį ženklą.

Rožė Didžgalvienė

bus pavasarinio Naujienu pikniko virtuvės šeimininkė. Ji gamins maistą. Paruos dešras, kopūstus, sandvičius, kavą ir kitus valgius. Jos gamintas maistas skanus ir visų mėgiamas. Jai talkininkaus Antosė Baltramonaitienė, Michalina Baronienė, K. Deveikienė ir Sophie Adomaitis.

Sekmadienį, birželio 12 dieną, BUČO SODE WILLOW SPRINGS, ILLINOIS

IVYKS PAVASARINIS

NAUJIENU PIKNIKAS

BUS ĮDOMI PROGRAMA, GERA MUZIKA ŠOKIAMS, SKANUS MAISTAS IR LABAI GERI GERIMAI. VISĄ LAIKĄ GYVAS IR GARSUS ORKESTRAS GROS POLKAS, VALSUS IR PAČIUS MODERNIŠKIAUSIUS ŠOKIUS JAUNIEMS IR VYRESNIEMS. BIRŽELIO 12 D. VISI KVIEČIAMI Į NAUJIENU PIKNIKĄ.